

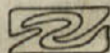

Uredništvo:

Kočevje šte. 58.

Upravništvo

Kočevje šte. 18.

Radikal

Gospodarski, politični in kulturni organ.

Izhaja vsako drugo soboto zjutraj.

Naročnina:

za celo leto Din. 15,
sicer sorazmerno.

Inserate:

cela stran Din. 400,
sicer dogovorno.

Našim prijateljem v Sloveniji!

S tem stopamo z drugim letnikom v slovensko javnost. Trdnega in samozavestnega koraka stopamo za postavljenimi si cilji, nemeneč se za nasprotja z leve in desne. In pri tem se jačijo naše vrste z vsakim dnem. Naravno je to, ker naša stvar in naši cilji pomenijo v državi red in mir, pravičnost in napredek, izven države pa ono mesto med narodi, ki nam kot 14 milijonskemu krepkemu in zdravemu narodu največjih razvojnih zmožnosti pritiče. To edino kot pravilno spoznano pot bomo hodili še naprej ter gledali, da zberemo pod našo zastavo, ki pomeni obenem tudi solidno delo in poštenost, odločujočo večino vsega pridobivajočega našega ljudstva, da potem z milijoni enakomislečih bratov v naši državi uveljavimo naša načela na celi črti v srečo in prospeh celotne naše očetnjave.

Na pragu drugega letnika smatramo za prijetno dolžnost, da se spomnimo predvsem onih naših pogumnih tovarišev, onih naših mož, ki so, ne strašeč se ovir in žrtev, posegli s krepko in odločno roko v zavozljane slovenske strankarske razmere ter z odločnimi dejanji pokazali izhodišče iz tega neplodnega labirinta: prižgali so tudi na slo-

venski zemlji luč staroslavne Narodne Radikalne Stranke, ki je s pomočjo naših bratov Srbijancev, združenih v državni obliki junaške Srbije, prinesla dvema tretjinama Slovencev osvoboditev in lastno državnost in ki naj sedaj te osvobodjene brate med seboj pomiri ter jih na podlagi preizkušenega svojega programa združi z ostalimi brati troimenega našega naroda k plodnemu vstvarjajočemu delu ter procvitu v korist vseh. To je naš program in naš cilj in to našo idejo so ponesli neustrašeni borci med priprosto neizkvarjeno naše ljudstvo in kjerkoli so začeli z delom, so si osvojili srca vseh rodoljubov ter si pridobili občino za občino. Teh borcev se spominjamo z občudovanjem in čutom globoke hvaležnosti, ker so zasadili s tem tudi med Slovence ono drevo, ki je našemu troimenemu narodu prineslo že veliko dobrega sadu in ki ima neposredno prvo in veliko nalogo pred seboj: dokončno ureditev naše domovine ter uzadovoljitev vseh bratov pod istim krovom.

Čas je že, da to nalogo vsaj v letu 1922 izpeljemo. Zato kličemo vsem, ki jim je blagor naše očetnjave ter osiguranje njene dr-

žavnosti nad vse, kakor tudi onim, ki se zavedajo važnosti vsakega političnega koraka, čeprav na videz le posameznika, in pa odgovornosti nasproti bodočim rodovom:

„Odložite bojne sekire in združimo se v skupnem plodnem delu v korist in prospeh nas vseh!“

In v tem znamenju voščimo vsem našim bratom širom lepe Slovenije brez razlike strank in svetovnega naziranja:

Veselo in srečno Novo leto 1922!

Uprava „Radikala“.

Zaroka našega kralja v luči svetovne politike.

Na banketu Radikalne Stranke, ki ga je ta priredila svojim delegatom v hotelu Parizu v Beogradu ob priliki zadnjega državnega strankinega kongresa, je kot prvi govornik vstal častitljivi šef stranke, gospod Nikola Pašić, ter nazdravil mlademu in junaškemu našemu kralju Aleksandru, želeč mu dolgo življenje, najskorajšnje življensko družico in mnogobrojno deco. Vi-harno vsem iz srca prihajajoče navdušenje je sledilo tej umestni zdravici, dasi marsikdo izmed delegatov ni še slutil, da je že tako

Govor dr. L. Lenarda iz Beograda na Okrajni konferenci NRS v Kočevju dne 6. jan. 1922.

Prinašam pozdrave Osrednjega odbora Narodne Radikalne Stranke iz Beograda, našega slavnega predsednika Nikola Pašića in vseh Radikalov iz stare kraljevine Srbije. Narodna Radikalna Stranka posveča posebno pozornost in goji posebne simpatije za najmlajšo Radikalno organizacijo v Sloveniji. Bodite prepričani, da Vam bo vedno stala na strani ne samo s toplimi simpatijami, ampak tudi z vso ono podporo in pomočjo, s katero more razpolagati velika in močno vkoreninjena Narodna Radikalna Stranka.

Za nami leži težka in usodepolna doba, polna žrtev in poruševanja. Kar je bilo, mora sedaj biti za nami, a mi moramo gledati v bodočnost in graditi novo življenje. Narodna Radikalna Stranka hoče zbrati in organizirati vse tvorne in delovne sile naše države, združiti hoče vse one, ki hočejo, da zavlada red,

se razvija novo stanje in procvete novo življenje. Sedaj ne poznamo več ne Nemca, ne Slovence, poznamo samo državljane, ki hočejo, da enkrat zavlada red med izmučenim in izmozganim človeštvom, da se zamore zopet razviti mirno delo in procveti splošno blagostanje. Narodna Radikalna Stranka hoče splošno državljansko svobodo za vse državljane naše kraljevine, Narodna Radikalna Stranka hoče najobsežnejšo samoupravo ljudstva, da bo ljudstvo samo upravljalo svoje gospodarske zadeve po svojih zastopnikih v občinah, okrajih, oblastih in v državnem zboru. Narodna Radikalna Stranka hoče, da se uredi naše finančno in valutno vprašanje, da bo državno gospodarstvo enkrat v redu in se bo mogla razvijati trgovina in obrtnija, pa tudi vsaka druga narodno-gospodarska produkcija. Narodna Radikalna Stranka hoče, da živimo z vsemi sosedi v trajnem in dobrem prijateljstvu, ter se razvijejo med nami in sosedi dobri trgovinski in prometni odnosi v prospeh vseh.

Samo velika državna stranka, kakor je naša Radikalna Stranka, zamore ščititi posameznika in posamezne sloje in delati za ureditev razmer v celi državi. Vsaka majhna lokalna stranka je za splošnost brez pomena, za posameznika, za posamezne sloje, stanove in kraje pa brez koristi. Narodna Radikalna Stranka se zaveda velike naloge, katero ima pred sabo in jo bo tudi izpolnila; to priča njena slavna 50 letna preteklost. Naša stranka je v resnici demokratska kmetška stranka. Izključno med kmetom je pred petdesetimi leti začela svoje delovanje, s kmetom je rasla, se razvijala in zmagovala, vsi naši voditelji od Pašića počenši so izšli iz kmetških hiš, naša velika armada obstoji skoraj izključno iz kmetov. Taki smo in taki hočemo ostati tudi v prihodnje.

Bodite prepričani, da se naša stranka zanima za Vaše kraje in za Vaše potrebe isto tako toplo, kakor za vsako okrožje v Srbiji ali v kateremkoli delu naše države. Bodite prepričani, da naša stranka hoče in zamore

blizu dan, ki bo to javno izrečeno željo previdnega in izkušenega diplomata, kot je baš gospod Pašić, tako kmalu izpolnil.

In te dni nam javlja brzogovorna žica iz Bukarešte, Sinaje in Beograda, da se je mladi naš kralj izbral družico življenja: Za božične praznike se je zaročil z Marijolo, drugo hčerko rumunjskega kralja. Izvoljena princezinja, prihodnja jugoslovanska kraljica, je komaj stara 21 let, ima najskrbnejšo vzgojo ter slovi za prvo lepoticu v Evropi. Ne more biti torej dvoma, da je pri izbiri govorilo srce in ničesar drugega.

Vsak pameten politik ne registrira samo suhih dejstev, ampak jih tudi premotri v vseh njih možnih političnih posledicah. Vladarjeva zaroka je sicer v prvi vrsti zasebni čin vladarjev, istočasno je pa to tudi politično dejstvo, politični dogodek prvega reda, ki lahko preseže meje prizadete države. Posledice so notranje- in zunanje-političnega značaja; vendar običajno notranje-političnega le drugega reda. Ker novoporočena kraljica, ki po svojem rojstvu ni visokega rodu, si pridobi lahko ugled med državljani s svojim dobrim srcem, finim nastopom in dobrotvornostjo ter ljudomilostjo, ki ob sijaju kraljevske krome najdejo vse drugačne rezonance kot pa bi jo morda sicer. Vsa drugačna je pa ta stvar, ako je premotrimo iz zunanje-političnega vidika. Kraljeva žena, ki izvira iz navadne politično neuplívne rodbine, s svojo peroko ne vpliva na zunanje-politični položaj države, v katero prihaja; dočim je stvar pri zaročenki oziroma kraljici, ki izhaja iz politično vplívne rodovine, popolnoma drugačna. Ker navzlic vsej demokratičnosti naše dobe so vladarji, vseh držav, pa bodisi da so to na določeno dobo voljeni prezidenti ali dedni monarhi, jako važni politični faktorji, ki se v svrhu stalnosti in pravičnega ravnotežja političnih sil in svetovnega gospodarstva morajo med seboj sporazumeti in vzajemno podpirati. Da igra pri tem sorodstvo jako važno vlogo, je jasno na prvi pogled.

Naša bodoča kraljica Marija izvira iz Hohenzollerske rodbine, veje Sigmaringen na Švabskem, od katere izvirajo tudi leta 1415 od njih ločeni pruski Hohenzollernci (Wilhelm II.), ki pa seveda imajo razen imena komaj še kaj skupnega, ker so skupni izvor ločila dolga stoletja. To smo videli v zadnji svetovni vojni, ko so se rumunski Hohenzol-

brani Vaše koristi, ki so obenem tudi koristi stranke same in cele države. Povejte vsem Vašim znancem in prijateljem, da je bedak vsak, kdor stoji v taboru malih in brezpomembnih strank, ki ne morejo doseči ničesar, že zbog svoje številčne slabosti, a še bolj radi ekstravantnosti in nezmožnosti svojih programov, a slednjič tudi radi nesposobnosti svojih voditeljev, ki se morajo šele na žalostnih posledicah svojih neuspahov učiti državne politike. Naša stranka je pa pred celim svetom položila izkušnjo svoje politične zrelosti in sposobnosti, kakor tudi svojega političnega poštenja, kot ni storila to morda nobena politična stranka nobenega drugega naroda na svetu.

Če hočete, da se država, v kateri živimo, dobro uredi, da zavлада v njej red in blagostanje, držite se Narodne Radikalne Stranke in pomagajte vsak po svojih močeh k njenemu razvoju tudi v Sloveniji. Osrednje vodstvo stranke Vas bo vedno podpiralo pri Vašem delu in cela stranka Vam bo stala na strani, z vso svojo močjo in vplivom." (Plo-skanje.)

lenci bojevali na strani antante proti pruskimi Hohenzollercem ter žnjimi združenim Avstrijcem.

Ta rodbina je prišla na Romunsko leta 1866 s pomočjo plebiscita. Oče zaročenke našega kralja, Ferdinand I., vlada v Romuniji od l. 1914, ko je po smrti strica Karla I. zasedel prestol. Njegova žena je angleška princezinja, kjer sedi na prestolu kot znano rodbina Sachsen-Koburg-Gotha, ki je v sorodu z vsemi v Evropi vladajočimi dinastijami ter visokim plemstvom, zlasti francoskim. V bližjem sorodu je tudi z bivšo rusko dinastijo Romanov-Holstein-Gottorp, ki je zginila z ruskega prestola l. 1917 in ki ima kot znano za naše narodno in državno ujedinjenje neprecenljivih zaslug.

Bodoča naša kraljica ne pride torej v deželo kot tujka, ampak kot dobra znanka in bližnja sorodnica vseh nam znanih dinastij, katerim smo tudi mi dolžni zahvalo za našo svobodo. Poleg tega nam prinaša v deželo izborne dinastične ter dragocene internacionalne zveze, ki pridejo v neprecenljivo dobro vsemu ljudstvu ter znajo tako posamezniku kot celoti prihraniti marsikako grenkobo. In s potomstvom ne samo da ostanejo te zveze v deželi, ampak se tudi pogloblje ter vpletejo nas in našo zemljo v tisto mednarodno solidarnost, ki brez bistvene lastne škode ne more dopustiti, da bi taka država izginila, pa naj pride kar hoče. Prihodnja naša kraljica nam prinaša torej tudi garancije za naš samostojni politični in gospodarski obstoj.

Pa tudi s srednjeevropskega stališča je ta zveza silnega pomena. Poznamo že češko-jugoslovansko politično koncepcijo: združiti vse male narode od Baltika do Egejskega morja, osvoboditi jih na ta način tako pritiska 80 milijonskih Nemcev kot 150 milijonskih Rusov pa tudi pred operetami 40 milijonskih Italijanov ter jih gospodarsko in politično postaviti na lastne noge. Češki minister zunanjih zadev Beneš je baš zadnje tedne združil s Čehoslavijo Poljake in Nemško Avstrijo; le na Balkanu se glede Rumunije in Grške v razmerju do Jugoslavije ni vedelo, kako bo. Ta zaroka je pa z eno potezo izpolnila vrzel: naš Aleksander postane zet rumunjskega in svak prihodnjega grškega kralja; blok od Baltika do Egejskega morja je skovan in postavljen ne samo na gospodarske in lastne interese, ampak prepleten tudi z dinastičnimi vezmi, ki drže mnogokrat boljše nego vse pogodbe. Ker kri ni voda!

In vzpričo tega položaja želimo i mi od vsega srca ob tem velepomembnem rodbinskem in političnem dogodku: dolgo in srečno življenje ter mnogo dece!

S.

Jedna ili dve oblasti.

U Sloveniji se razvila živa agitacija, naročito u javnosti, bez obzira na to kojoj političkoj partiji pripada javno glasilo, da se dokaže, da je bolje od Slovenije obrazovati jednu oblast nego dve. Agitatori pri tome pozivaju se na prirodne, socijalne i ekonomske i kulturne prilike, onako kako je Ustavom postavljeno načelo, ali samo u opšte, a nikako ne iznose bliže te prirodne, socijalne i ekonomske razloge, zbog kojih bi tako trebalo učiniti. U stvari, ti razlozi ne stoje, njima se samo paradira i frazira.

Prirodne, socijalne i ekonomske prilike mogu igrati ulogu kao razlozi pre nego što se neka oblast dodeli ovoj ili onoj državi, između kojih bi postojale državne granice i carinske linije, a nikako i tada, kad se te oblasti već nalaze u jednog istoj državi i

kada bi se imao odrediti njen administrativni i politički odnos prema drugim oblastima u jednim istim državnim granicama. Najmanje se to mogu biti ekonomski i socijalni razlozi. Kod podele neke teritorije na veći ili manji broj oblasti može igrati ulogu samo pitanje celishodnosti sa gledišta lakšeg upravljanja i potreba narodnih. Ovo ovako, razume se, ako se čvrsto stoji na gledištu jedinstvene države kako je to i Ustavom usvojeno. Današnji najveći pobornici za jednu oblast jesu, po političkom programu, baš oni koji su i za autonomiju Slovenije, odnosno decentralizaciju cele Kraljevine. Zašto sad baš oni traže, da se od Slovenije obrazuje samo jedna oblast — lako je pogoditi. Medjutim, baš interes naroda, radi lakšeg i bržeg upravljanja, zahteva, da se ona podeli na dve oblasti. Interes narodni je u tome, što treba da mu se stvori mogućnost, da može lakše, brže i jeftinije dolaziti do mesta u kome bi bilo sedište takve oblasti, i manje se zadržavati u njima oko svršavanja kakvih poslova kod viših vlasti. Kao što se iz ovoga vidi, baš ekonomski interes naroda zahteva da ima više oblasti a ne jedna. Ekonomski razlog, u širem smislu te reči, nikako ne može biti u prilog jedne oblasti. Ne može zbog toga, što između tih oblasti ne bi postojale prepreke (granica, carinski, policijski i sanitetski postupci), kao što postoje između država, te da bi se otežavalo saobraćaj između jedne i druge oblasti a međusobni dodir građana sveo na najmanju mezu.

U toliko pre bi manji bio taj razlog, što je u Sloveniji jako razvijen moderan i kulturni saobraćaj, te bi svakome bilo moguće da svoje proizvode nosi u susednu oblast na prodaju i tamo druge kupuje za teritoriju svoje oblasti — samo ako računica za to govori. Da li će neko podizati fabrike, radionice i ći na trg u ovo ili ono mesto ove ili one oblasti ne zavisi od podele na oblasti, već od drugih pogodnosti za to, a na prvome mestu tu igra ulogu računalka. Može se stvoriti jedna oblast od Slovenije sa sedištem na primer u Ljubljani, pa to ipak ne znači, da će se usled toga cela Slovenija ekonomski razvijati bolje, nego kad bi bile dve oblasti. I obrnuto, ne bi se Slovenija ništa bolje ekonomski razvijala kad bi bile dve oblasti, nego što bi se razvijala kad bi bila jedna. Pa i za sama centralna mesta, sedišta tih oblasti, ne more zavrčati, da se moraju razvijati jače ekonomski samo zbog toga što bi u njima bilo sedišta najviših oblasnih vlasti. Samo se posebi razume, da bi takva mesta postala bogatija zbog toga što bi absorbirala veći broj činovništva i drugih posetioca, te bi potrošnja bila veća, a usled toga stalni sedeoci, građani njeni bili bi bogatiji, pa prema tome i takvo bi mesto bilo bogatije. Kad bi bile dve oblasti, onda bi tu korist podelila dva središna mesta, dok bi u drugom slučaju sve to imalo samo jedno mesto. Ne to je samo posmatranjem stvari sa uskog, čisto lokalnog gledišta. Ako pak ekonomski posmatramo pitanje sa šireg i opšijeg gledišta, onda ovako stoji stvar.

Ako u jednoj oblasti nema tehničkih (ruda, sirovine i. t. d.) higijenskih i drugih prirodnih uslova (ruda na primer), ekonomski bi se bolje i jače razvijala ona druga oblast, u kojoj više ima tih uslova; a na račun središnjih mesta, u kojima ne bi bilo onih uslova ekonomski bi se razvijala inače sporedna i manje važna mesta. Zašto se na primer Tržić jako podiže industrijski? Zašto je baš u Trbovlju rudnik, a ne u Ljubljani? Zašto u Litiji postoj tovarnica olova, a ne u Ljubljani? Zašto u tim mestima ima više i boljih uslova za takva preduzeća nego u Ljubljani. Ko bi mogao na primer ovaj premoćkop prevesti na teritoriju druge oblasti, recimo Štajersku, pa tamo kopati i roditi premog? Niko! Zašto su Zagrebčani baš u Zidanom Mostu podigli fabriku cementa, a ne u Zagrebu i u Ljubljani? Zato što u Zidanom Mostu ima uslova za takvo preduzeće! Zašto u Kranju i Celju ima mnogo boljih i većih mlinova nego u Ljubljani? Zato, što u Kranju i Celju ima boljih uslova za to i ako to nisu sedišta oblasti!

Sa ovih istih razloga ni prirodne ni socijalne prilike nisu od presudnog uticaja na

rešenje pitanja: da li od Slovenije treba obravnavati dve ili jedno oblast.

Politički i kulturni razlozi takodje nisu oprovodani razlozi, da se vojne samo za jednu oblast, jer je poznato, da su Slovenci slovenačkoga karaktera, a medjutim nije nikome zabranjeno da jedna kultura na drugu utiče, na primer Stajerci na Kranjce i obrnuto. Mešajući se pobjedivace uvek samo ovo što je bolje i celishodnije. Gde ima više smisla za kulturu, sigurno će se za njom tamo ići. Ljudi to sve stvaraju. Ko bude bolji i umeš-niji u tome, taj će nositi pobjedu. A pobje-dila jedna ili druga kultura — svejedno je, jer su obe opet naše, slovenačne. Zašto bi se baš silom moralo pomagati jedno mesto, jedno središte, ako ono inače u tome, pri slobodnoj utakmici, ne može izdržati konkuren-ciju?!

Što više, z obzirom na narodnu potrebu pa se što bolja sredokrača napravi, te da bi svi okolini iz dotične oblasti do njenog sedišta mogli lakše doći, nije savetno takvo sedišta uspostavljati ni u Mariboru. Zato bi trebalo izabrati mesto od prilike u sredini dotične oblasti, a Maribor je na grani-ci. Maribor ipak zato ne bi propao, jer ima uslova za trgovinu, industriju i saobra-ćaj, dakle može lepo živeti i razvijati se, a da ipak ne bude sedišta oblasti.

Administrativna podela na manji broj ob-lasti ima zadatak olakšati upravljanje, pa tako treba i uraditi. Istina, dve oblasti budžetski će uvek koštati više nego jedna, ali će narod od toga imati veće koristi. A kad ima ko-risti, neće žaliti, da tu razliku u kreditu plati.

Bolje je, dakle, stvoriti od Slovenije dve oblasti nego jednu.

M. A.

Priobćujemo ta članek gospoda pisca ket inteligentem donesek k še ne zaključenemu vprašanju. Uredništvo.

Okrajna konferenca Radikalne Stranke v Kočevju.

Kočevje, dne 6. jan. 1922.

Predsednik okrajnega odbora NRS Dr. Sa-jovic konstatira sklepčnost in otvori sejo. V prvi vrsti pozdravi beogradskega med zborovalci navzočega gosta gosp. Dr. Leopolda Lenarda, ki ga pozdravi zbor z živahnimi živioklici. Ker je njegov čas z ozirom na odhod vlaka strogo odmerjen, mu poda predsednik takoj besedo. Gospod Dr. Lenard pozdravi zbor v kratkih jedrnatih besedah, ki se vzamejo sprti na za-pisnik ter vzamejo ob soglasnem odobravanju vseh navzočih na znanje.

Na predlog predsednika se sklene priobčiti pozdrav gospoda Dr. Lenarda v „Radikalu“ ter ga donesti tako obči javnosti v vednost. Pred-sednik poda nato poročilo o kongresu Radikalne Stranke v Beogradu, ki ga zveže s poročilom o splošnem političnem položaju v državi sploh in v Sloveniji posebej. Njegovo poročilo se vzame odobruje na znanje. Nato poda predse-dnik pregled položaja v okraju, posamezni za-stopniki organizacij pa pregled položaja po po-sameznih občinah. Vsa poročila se vzamejo odo-bruje na znanje, pri čemur se konstatira, da imamo doslej že tri izvoljene župane naše stranke v okraju (Briga, Borovec, Koče). Število pri-stašev je od zadnje konference znatno naraslo. Iz ostale Slovenije so se pri okrajnem odboru v Kočevju javili nadaljni organizatorji stranke, katerim se je dalo potrebna navodila. (Odobra-vanje.) Predsednik Uprave „Radikala“ poroča nato o finančnem stanju lista. Njegov obstoj je do konca leta 1922 finančno iz lastne moči za-siguran. Izhaja vsako soboto. Na predlog g. Ivana Königa, predsednika novolazke organiza-cije, se izvoli poseben odbor, ki naj o finančnem pogledu pripravi vse potrebno, da bo list lahko izhajal po dvakrat na teden. Izvoli se na to na predlog Dr. Sajovica tudi poseben redakcijski odbor, v katerega vstopijo ing. Biskupski, Dr. Flego, Frane Kratner, Dr. Sajovic, vitez Tur-scanski in Drago Vidic. Stalni sestanki vsako sredo zvečer, h katerim ima dostop vsak član stranke.

Glede predstoječega dela v okraju in v Slo-veniji se sprejmo važni sklepi, ki se, v kolikor so splošnega značaja, sporoče nemudoma Glav-nemu Odboru stranke v Beograd v roke tajnika

poslanca Dr. Janjiča. Med slučajnostimi vstane inšpektor ing. Biskupski, ki v imenu cele konference izreče predsedniku Dr. Sajovicu is-kreno zahvalo za njegovo dosedanje vodilno sodelovanje, ki je vodilo do tako lepih uspehov, ter izreče nado, da bi ostalo pri tem i v pri-hodnje. (Splošno odobravanje.) Dr. Sajovic se iskreno zahvali za zaupanje, povdari, da se na-hajamo na najboljši politični poti, ki jo more sploh hoditi naš državljan (živioklici) in da bomo na tej poti vztrajali, pa naj pride, kar hoče (živahno odobravanje). Kar se pa tiče lepih strankinih uspehov v okraju, ni to njegova za-sluga, pač pa zasluga vseh, tako sodelavcev v mestu kot onih na deželi, ki se niso strašili niti truda niti žrtve, da le pomagajo dobri stvari do veljave. V dosedanem složnem in smotrenem sodelovanju mesta in dežele, ki se harmonično spopolnjujeta, vidi najboljšo garancijo uspeha tudi za prihodnost. Nazdravlja krasni bodoč-nosti Slovenije na podlagi programa Radikalne Stranke, se spominja njenih za domovino in našo svobodo zaslužnih prvkov ter predlaga, da se odpošlje šefu stranke, gospodu ministrskemu predsedniku Nikola Pašiču, sledeči brzojavni pozdrav: „Okrajna konferenca Radikalne Stranke v Kočevju pozdravlja svojega strankinega šefa, veščee mu srečno Novoletu z iskreno željo, da bi nam bili ohranjeni še dolgo vrsto let v pro-speh stranke in srečo naše lepe domovine.“ Se sprejme soglasno ob velikem navdušenju. Kon-ferenca sa nato zaključi.

Iz Radikal. Stranke.

Narodna Radikalna Stranka si postavi naskoro v Beogradu svoj „Narodni Radikalni Dom“, ogromno moderno palačo, kjer bodo našla svoj dom vsa strankina podjetja in kjer bo osredotočeno vse strankino delo, zlasti tudi tisk.

Beogradska akademična omladina stoji v ogromni večini na podlagi gospodarskega in kulturnega programa Narodne Radikalne Stranke. In kdor ima mladino, ima tudi pri-hodnost. Njen program je isti kot svoječasni slovenske narodne radikalne omladine, ki je pa v dunajskem ozračju očitno zamrl.

Ogromen napredek Radikalne Stranke v Vojvodini, v Laki in Krbavi, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Stari Srbiji in Makedoniji potrjuje soglasno poročila iz teh krajev. Ker so bili te kraji doslej železne rezerve demokratov, je njih razpoloženje proti najskorajšnjim volit-vam umevno.

V kočevskem okraju ima Narodna Ra-dikalna Stranka doslej izvoljene tri župane, od katerih sta dva, Anton Poje v Brigi in Janko Zdravič v Kočah, odločna Slovenci, Karl Černe na Plešu za Borovec pa Kočevar. Proti sled-njemu ozir. njegovi listi so kočevski Bauern-partajlovci vložili rekurz na državno vlado v Ljubljani, ki naj pripomre njim hajlovae v ov-čji obleki na konja.

Politični pregled.

a) Svetovna politika.

V zadnji številki smo tako na tem mestu kot v uvodnem članku napovedali, da je na vidiku svetovno gospodarsko in politično ravnotežje, ki se bo vstvarilo na ta način, da se v svetovno gospodarsko in politično ravnotežje pritegneta tako Rusija kot Nemčija. Ta naša napoved se točno izpolnjuje; v Cannesu napovedana konfe-

renca se je sestala 6. t. m. ter je storila odločen korak: povabila je Nemčijo na konferenco ter sklenila storiti isto z Rusijo, ki jo vsa antanta oficijelno kot taka prizna, dvigne zaporo itd. ter ji omogoči, da se zopet podigne na ugledni gos-podarski nivó. V Cannesu se določijo poleg principijelne rešitve važnih vojaških in zveznih vprašanj tudi odločilne smernice gospodarske obnove Evrope, ki se v podrobnem izdelajo na prihodnjem sestanku zaveznikov, Nemčije in Ru-sije v Genovi. O tem pa prihodnjič več.

Srednjeevropski blok

od Baltika do Egejskega morja je dobil važno oporo v dejstvu, da se Karadordeviči in ru-munski Hohenzollerci krvno zvežejo. Ker taka vez med grško in rumunsko kraljevo hišo že obstoji, zveže zaroka kralja Aleksandra z ru-munsko princezino tri primeroma močne države na prijateljski podlagi, ki bo za dogleden čas omogočevala odstranjevati vse neaporazumke in diference brez škodljivih stresljajev. To je v eminentnem interesu vseh teh treh držav; Ju-goslavija pa ima s tem tudi osiguran hrbet.

V notranji politiki

je bil v parlamentarnem življenju zadnje tedne vsled praznikov zastoj, ki se poživi zopet s se-stankom parlamenta, določenim na 16. t. m. Pač pa delajo stranke intenzivno po državi; vsaka hoče ne samo ohraniti dosedanje pristaše, ampak jih po možnosti še pomnožiti. Splošno se opaža, da so se volilci starega že oguljenega zabav-ljanja gotovih strank že nasitili ter zahtevajo pozitivnega dela. Stranke fraz in razdiranja so se v Sloveniji preživele; vse želi manje govo-renja, pa več dejanj.

Počasi toda sigurno se pripravlja jako važen notranjepolitičen preokret.

Dnevne novice.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksan-der I. se je dne 8. t. m. v Sinaju na gradu Pe-ležu v Rumuniji zaročil z drugo hčerko rumun-skega kralja Ferdinanda I., princeso Marijo. Baš tega dne je dopolnila 22. leto. Poroka se izvrši aprila ali maja t. l. S to poroko stopi naša visoka kraljeva hiša v sorodstvo ne samo z angleškim dvorom, ampak tudi skoro z vsemi dinastijami v Evropi. Za našo kraljevino kakor tudi za konsolidacijo evropskih političnih razmer je ta razveseljivi rodbinski dogodek tudi viso-kega političnega pomena.

Kralj Aleksander se je v četrtek dne 12. t. m. povrnil iz rumunskega kraljevega dvora v Beograd. Na vse postaje, koder se je vozil kralj, je prihitelo ljudstvo ter je mladega kralja navdušeno pozdravljalo, ga sprejemalo z god-bami, zastavami, zelenjem in cvetjem. Najlepši sprejem pa mu je priredilo mesto Beograd, kjer ga je pričakovala silna množica ljudstva z vlado, dostojanstveniki in mestnim županom Mitrovičem na čelu in kjer so kralju ženinu med navduše-nimi ovacijami, govori itd. izročile beogradske dame krasen šopek. Kralj je bil izredno dobre volje, segel je v spremstvu Nikole Pašiče in predsednika parlamenta Ivana Ribarja vsem pred-stavnikom oblasti v roke ter se odpeljal v Vo-skresensko cerkev, kjer ga je vzprejel patrijarh in kjer se je vršila kratka zahvalna služba božja. Na to se je ob silnih ovacijah naroda odpeljal na dvor. Tu mu je zvečer meščanstvo privedilo sijajno bakljado; kralj se je pojavil na oknu in se zahvalil meščanom s toplim na-

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljše sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Franz Hočeva, Moste, p. Žirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

govorom za silne dokaze veselja in udanosti, na kar se je intoniralo, zaigralo in zapelo državno himno.

Vsled poroke kralja Aleksandra se vrše volitve v parlament šele pod konec leta, da se ob tem veselem dogodku, kateremu sledi spomladski poroka, državljani ne razburjajo s političnimi strastmi.

Francoski ministrski predsednik Briand je moral vsled svojih popuščanj napram Nemčije in Rusije na konferenci v Cannesu podati ostavko. Novo vlado sestavi najbrže Poan-karé, ki je bil prezident francoske republike ob izbruhu svetovne vojne in ki velja za politika železne roke in trdnih živcev.

Zlato poroko obhajata 21. t. m. kočevska naša someščana Josip in Janjica Kajfež v krogu svojih otrok in številnih vnukov, stariši znanega industrijalca in veletržca Antona Kajfeža v Kočevju, župana Josipa Kajfeža iz Novih Sel itd. Zlatoporočencema, ki se veselita v krogu vseh svojih jako dobro preskrbljenih otrok razmeroma še prav dobrega zdravja, prirsčne naše čestitke z iskreno željo: Na mnogaja ljeta!

Lastnik Konzorcij „Radikal“. Izdajatelj Okrajni Odbor Radikalne Stranke v Kočevju. Odgovorni urednik Vilibald Schubitz. Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K,

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„Elsa“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje zpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

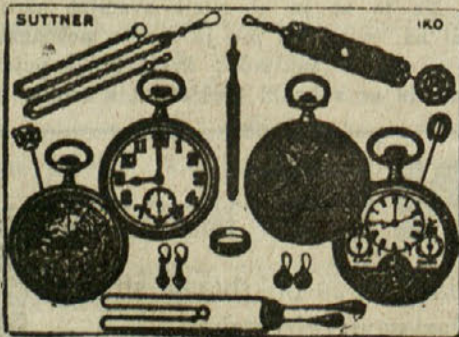
Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih skatulah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent skatlah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v skatlah 7 K, v vrečkah 5 K; Sachet diševa za perilo 8 K; Schampooon za lasi 5 K; rumenilo 12 listov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 304, Hrvaško.

Vaša želja

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si preskrbite uro iz znane urarske tvrdke SUTTNER.

Prihranite si popraviljanja in jezo. **NAJFINEJŠE URE** iz nikla, srebra, tula in zlata i. t. d. **NAROČNE URE.** Bogata izbirkarja verižic, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra vsake vrste.

Zahtevajte cenik s slikami od:

Tvorniške tvrdke
H. SUTTNER, Ljubljana št. 412

Trgovina z valutami.

Zagreb: valute: dolarji 275—279, avstr. krona 4·50, češke 460, rublji 20—25, 20 kron v zlatu 1050, franki 2350, napoleoni 970—995,

marke 150—156, leji 220, lire 1240, madž. krona 47.

Zürich: devize: Berlin 2·80, Milan 22·20, Praga 8·25, Zagreb 1·65, Dunaj 0·16 1/2, Budimpešta 0·82, Varšava 0·18 1/2.

- JADRANSKA BANKA -

BEOGRAD:

Delniška glavica: 120,000.000 Kron
Rezerva: 60,000.000 Kron.

TRST:

Delniška glavica: 15,000.000 Lir
Rezerva: 5,000.000 Lir.

Podružnice:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsaš, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Trst — Zadar — Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb. — Opatija — Wien

Jadranska : Naslov za brzojave: Bankadria

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
— — — — — Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. — — — — —

Naš američanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliiran zavod:

26—1

82 Cortland Street

FRANK SAKSER STATE BANK

New York City.

Aleks Podvinec

tovarna usnja v Radečah pri Zidanem Mostu

priporoča

svoje prvovrstne izdelke, kakor:

oo	Vache podplate	likanec	oo
oo	kupone	notranjke	oo
oo	vratove	teletine in	oo
oo	stranske dele	kipse	oo

po najnižjih dnevni cenah.

Zahtevajte ponudbe!

Zahtevajte ponudbe!

o J. KAJFEŽ o

Kočevje, Glavni trg 84
trgovina z mešanim blagom
in deželnimi pridelki

priporoča

vse deželne pridelke in specerijsko blago po najnižjih cenah.

Moka št. 0	21·60 K kg	riž Ia	40— K kg	rozine	120— K kg
" " 2	20— " "	" IIa	33— " "	fige	56— " "
koruza	13— " "	" IIIa	30— " "	slive	28— " "
koruzna moka	14— " "	" navaden	28— " "	sol, nemška	8·50 " "
koruzni zdrob	16— " "	milo Schicht	28— " "	ješprenj	18— " "
koruzni otrobi	6— " "	" Zlatorog	26— " "	sveče	46— " "
oves	10·50 " "	testenine	30— " "	rožiči, celi	24— " "
kava Ia	112— " "	sladkor v kock.	58— " "	" mleti	28— " "
" IIa	104— " "	" sipen	56— " "	mast	94— " "
" žgana	96— " "	kanditi	65— " "	slivovka	76— " I
		Franck	32— " "	drežnik	88— " "